

Beschavingen

Laurent Binet bij Meulenhoff:

HhhH

*Niets gaat zoals verwacht
De zevende functie van taal
Beschavingen*

LAURENT BINET

Beschavingen

ROMAN

Vertaald uit het Frans door
Liesbeth van Nes

MEULENHOF

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Gepubliceerd met steun van het Institut français des Pays-Bas.

ISBN 978-90-290-9386-6

ISBN 978-94-023-1450-2 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Civilizations*

Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio

Omslagbeeld: John Everett Millais, 'Pizarro Seizing the Inca of Peru' en Titiaan, 'Keizer Karel v'

Auteursfoto: © Alex de Groot

Zetwerk: Pier Post

© 2019 Éditions Grasset & Fasquelle

© 2020 Nederlandse vertaling Liesbeth van Nes en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

‘De kunst maakt levend wat de geschiedenis heeft vermoord.’

Carlos Fuentes,
Cervantes o la crítica de la lectura

‘Vanwege de verwarring waarin ze verkeerden,
zonder enige echt grote geest, was het erg
gemakkelijk hen te overwinnen.’

Inca Garcilaso de la Vega,
Comentarios reales de los Incas

EERSTE DEEL

De saga van Freydís Eriksdóttir

1. Erik

Er was een vrouw, de dochter van Ketil Platneus, die Aud de Diepzinnige heette en koningin was geweest. Ze was de weduwe van Olaf de Witte, de krijgshaftige koning van Ierland. Na de dood van haar echtgenoot was ze naar de Hebriden gekomen en daarna naar Schotland, waar haar zoon, Thorstein de Rode, op zijn beurt koning werd, tot hij door de Schotten werd verraden en in een veldslag stierf.

Toen ze vernam dat haar zoon dood was, ging Aud met twintig vrije mannen de zee op en vertrok naar IJsland, waar ze koloniën vestigde in de gebieden tussen de Dagmaalrivier en de Skraumasprongrivier.

Met haar kwamen veel edele mannen mee die tijdens Viking-expedities in het westen krijgsgevangen waren gemaakt en die men slaven noemde.

Er was een man genaamd Thorvald, die Noorwegen vanwege een moord had moeten verlaten, samen met zijn zoon Erik de Rode. Zij waren boeren die het land bewerkten. Op een dag doodde Eyjolf de Stinkerd, familie van een buurman van Erik, een aantal van Eriks slaven, omdat ze een aardverschuiving hadden veroorzaakt. Erik doodde Eyjolf de Stinkerd. Hij doodde ook Hrafn de Duelleerder.

Toen werd hij verbannen.

Hij stichtte koloniën op Rundereiland. Hij leende zijn balken uit aan zijn buurman, maar toen hij ze terug kwam vragen,

weigerde die ze hem te geven. Ze vochten en er stierven weer mannen. Hij werd opnieuw verbannen, door het Ding van Thorsnes.

Hij kon niet op IJsland blijven en hij kon niet terugkeren naar Noorwegen. Daarom verkoos hij koers te zetten naar het land dat de zoon van Ulf de Kraai had gezien op een dag dat hij naar het westen was afgedreven. Hij doopte het Groenland, want hij zei dat de mensen er graag heen zouden willen als het land een mooie naam had.

Hij trouwde met Thjodhild, kleindochter van Thörbjorg Knarrborst, met wie hij een aantal zoons kreeg. Maar hij kreeg ook een dochter bij een andere vrouw. Ze heette Freydís.

2. Freydís

Over de moeder van Freydís weten we niets. Maar Freydís had net als haar broers de reislust van haar vader Erik geërfd. Daarom ging ze aan boord van de boot die haar halfbroer Leif de Gelukkige aan Thorfinn Karlsefni had uitgeleend om daarmee opnieuw de route naar Vinland af te leggen.

Ze voeren naar het westen. Ze deden Markland aan, bereikten vervolgens Vinland en vonden het kamp terug dat Leif Eriksson had achtergelaten.

Het leek hun een mooi, bebost land, met de wouden niet ver van de zee en langs de kusten witte zandstranden. Er waren daar veel eilanden en ondiepten. De dag en de nacht waren gelijk van lengte dan in Groenland of in IJsland.

Maar er waren ook Skraelingen, die op klein uitgevallen trollen leken. Het waren geen Eenvoeters zoals men hun had verteld, maar ze hadden een donkere huid en waren dol op stoffen met een rode kleur. Wat de Groenlanders daarvan had-

den, ruilden ze tegen dierenhuiden. Men dreef handel. Maar op een dag ontsnapte er een loeiende stier die aan Karlsefni toebehoorde uit zijn omheining en verschrikte de Skraelingen. Daarop vielen ze het kamp aan en Karlsefni's mannen zouden de aftocht hebben geblazen, als Freydís niet, razend toen ze hen zag vluchten, een zwaard had opgeraapt om op de aanvallers af te stormen. Ze verscheurde haar hemd en sloeg met het plat van het zwaard op haar borsten, terwijl ze de Skraelingen beledigingen naar het hoofd slingerde. Ze was des duivels en vervloekte de lafheid van haar metgezellen. Toen schaamden de Groenlanders zich en maakten ze rechtsomkeert, en de Skraelingen, verschrikt door de aanblik van het weelderige schepsel dat buiten zichzelf was van woede, namen de vlucht.

Freydís was zwanger en moeilijk in de omgang. Ze kreeg ruzie met haar compagnons, twee broers. Aangezien ze zich meester wilde maken van hun boot, die groter was dan de hare, gaf ze haar echtgenoot Thorvard opdracht om hen te doden, evenals hun mannen, en zo geschiedde. Freydís doodde hun vrouwen met een bijl.

De winter was voorbij en de zomer kwam in zicht. Maar Freydís durfde niet terug naar Groenland, want ze vreesde de woede van haar broer Leif als hij erachter kwam dat ze zich schuldig had gemaakt aan moord. Tegelijk wist ze dat men haar nu wantrouwde en dat ze niet langer welkom was in het kamp. Ze rustte de boot van de twee broers uit en ging scheep met haar echtgenoot, een paar mannen, wat vee en paarden. De mensen van de kleine kolonie die op Vinland bleven, zagen haar met genoeg vertrekken. Maar voor ze weer de zee op voeren, zei ze tegen hen: 'Ik, Freydís Eriksdóttir, zweer dat ik terugkom.'

Ze zetten koers naar het zuiden.

3. Het zuiden

De knarr met de brede boorden zeilde langs de kusten. Er stak een storm op en Freydís bad tot Thor. Het schip leed bijna schipbreuk op de keien voor de rotswanden. Aan boord stonden de door ontzetting bevangen beesten zo hard achteruit te trappen dat de mannen er na aan toe waren zich ervan te ontdoen, omdat ze vreesden te kapseizen. Maar op het laatst bedaarde de woede van de god.

De reis duurde langer dan ze zich hadden voorgesteld. De bemanning vond nergens een plek om te landen, want de rotswanden waren te hoog en als ze een strand ontdekten, zagen ze dreigende Skraelingen die met hun bogen zwaaiden en stenen naar hen gooiden. Het was te laat om koers naar het oosten te zetten en rechtsomkeert maken wilde Freydís niet. De mannen visten naar voedsel en sommige dronken zeewater en werden ziek.

Op een dag dat geen wind uit het noorden hun te hulp kwam om de zeilen te laten bollen, beviel Freydís tussen twee banken, met de roeiers om haar heen, van een doodgeboren kind, dat ze naar zijn grootvader Erik wilde noemen en dat ze teruggaf aan de zee.

Ten slotte vonden ze een kreek waar ze konden aanleggen.

4. Het land van de Aurora

Het water was er zo ondiep dat ze het zandstrand te voet konden bereiken. Ze hadden allerlei soorten vee bij zich. Het land was mooi. Ze hoefden het alleen maar te ontdekken.

Er waren weilanden en bossen met ver uit elkaar staande bomen. Het wild was overvloedig. De rivieren zaten bomvol

vis. Freydís en haar metgezellen besloten dicht bij de kust hun kamp op te slaan, beschut tegen de wind. Er was geen tekort aan levensmiddelen, daarom dachten ze erover er te blijven overwinteren, want ze vermoedden dat de winters er zachter zouden zijn, of ten minste niet zo lang als in hun geboorteland. De jongsten waren in Groenland geboren, de anderen kwamen uit IJsland of Noorwegen, net als Freydís' vader.

Maar op een dag toen ze verder dan anders in het binnenland waren doorgedrongen, ontdekten ze een bebouwde akker. Er waren keurig rechte rijen planten, en ook dikke aren gele gerst met knapperige en sappige korrels. Zo wisten ze dat ze niet alleen waren.

Zij wilden de knapperige gerst ook verbouwen, maar wisten niet hoe ze het aan moesten pakken.

Een paar weken later verschenen er plotseling Skraelingen op de top van de heuvel boven hun kamp. Ze waren lang en goedgebouwd, met een vettige huid en een met lange zwarte strepen beschilderd gezicht, wat de Groenlanders afschrikte, maar deze keer durfde niemand in aanwezigheid van Freydís de benen te nemen uit angst voor lafaard door te gaan. Overigens leken de Skraelingen niet echt vijandig en eerder uit nieuwsgierigheid te zijn gekomen. Een van de Groenlanders wilde hun een kleine bijl geven om hen gunstig te stemmen, maar Freydís verbood het hem en gaf hun in plaats daarvan een kralenketting en een ijzeren speld. De Skraelingen leken het laatste geschenk enorm te waarderen, ze gaven het van hand tot hand door en maakten er ruzie om; daarna begrepen Freydís en haar metgezellen dat ze hen in hun dorp wilden uitnodigen. Alleen Freydís nam de uitnodiging aan. Haar echtgenoot en de anderen bleven in het kamp, niet omdat ze bang waren voor het onbekende, maar juist omdat ze er eerder in een vergelijkbare situatie bijna het leven bij waren ingeschoten.

Ze wezen Freydís aan als hun bode en afgezant, wat haar aan het lachen maakte, omdat ze heus wel had begrepen dat geen van hen de moed had om met haar mee te gaan. Opnieuw beledigde ze hen, maar deze keer had de schaamte geen vat op hen. Dus ging ze in haar eentje met de Skraelingen mee, die haar witte huid en rode haren inwreven met berenvet en vervolgens met haar het moeras in verdwenen, in een bootje uit een uitgeholde stam. Je kon gemakkelijk met zijn tienden in die boot, zo lang waren de bomen in dat land. Het bootje voer weg en Freydís verdween met de Skraelingen.

Ze wachtten drie dagen en drie nachten op haar terugkeer, maar niemand ging naar haar op zoek. Zelfs haar echtgenoot Thorvard zou zich niet in die moerassen hebben gewaagd.

Toen kwam ze op de vierde dag terug in gezelschap van een Skraelingenopperhoofd dat sieraden in felle kleuren om zijn hals en in zijn oren droeg. Hij had lang, aan één kant weggeschoren haar en een opvallender verschijning kon je je moeilijk voorstellen.

Freydís zei tegen haar metgezellen dat ze hier in het land van de Aurora waren en dat deze Skraelingen zich het Volk van het Eerste Licht noemden. Zij voerden oorlog met een ander volk dat meer naar het westen woonde en Freydís was van mening dat ze hen moesten helpen. En toen ze haar vroegen hoe ze hun taal had begrepen, antwoordde ze lachend: ‘Nou, misschien ben ik net zo goed wel een völva.’

Ze riep de man die zijn bijl aan de Skraelingen had willen geven en liet hem die nu aan de sachim (want zo duidden ze hun opperhoofden aan) die bij haar was overhandigen. Negen maanden later zou ze bevallen van een dochter die ze Gudrid zou noemen, net als haar voormalige schoonzus, de vrouw van Karlsefni en de weduwe van Thorstein Eriksson, aan wie ze altijd een hekel had gehad (maar het is niet nodig om het

over mensen te hebben die geen rol zullen spelen in deze saga).

De kleine kolonie vestigde zich in de buurt van het Skraelingendorp en de twee groepen beperkten zich niet tot samenwonen zonder geruzie, maar hielpen elkaar ook. De Groenlanders leerden de Skraelingen in het veen naar ijzer te zoeken en het tot bijlen, lansen en pijlpunten te bewerken. Zo konden de Skraelingen zich doeltreffend bewapenen om hun vijanden te verslaan. In ruil daarvoor leerden ze de Groenlanders de knapperige gerst te verbouwen door de korrels in kleine hoopjes aarde te duwen, samen met bonen en pompoenen, zodat die zich om de grote stelen kronkelden. Zo konden ze voorraden aanleggen voor de winter, als het wild begon te ontbreken. De Groenlanders wensten niets beter dan in dit land te blijven. Als onderpand van hun vriendschap gaven ze de Skraelingen een koe.

Maar toen geschiedde het dat er Skraelingen ziek werden. Een van hen kreeg koorts en stierf. Vervolgens hoefden ze niet lang te wachten of de mensen stierven de een na de ander. Toen werden de Groenlanders bang en wilden vertrekken, maar Freydís was erop tegen. Haar metgezellen konden op haar inpraten zoveel ze wilden dat de epidemie vroeg of laat ook hen zou bereiken, maar ze weigerde het dorp dat ze hadden gebouwd te verlaten en bracht daarbij naar voren dat ze hier vruchtbare aarde hadden gevonden en dat er geen enkele garantie was dat ze ergens anders vriendelijke Skraelingen zouden tegenkomen met wie ze handel konden drijven.

Maar de sachem met de sterke persoonlijkheid werd eveneens door de ziekte getroffen. Toen hij terugkwam in zijn huis, dat een koepel was, overeind gehouden door gekromde, met repen schors bedekte palen, zag hij dat zijn drempel vol lag met onbekende doden die zijn dorp en dat van de Groenlanders meenamen in een enorme golf. En toen dat visioen was

vervluchtigd, ging hij gloeiend van de koorts liggen en vroeg of iemand Freydís kon gaan halen. Toen ze aan zijn bed kwam, zei hij haar een paar woorden heel zacht in haar oor, zodat ze de enige was die ze kende, maar op een manier dat iedereen het kon horen verklaarde hij hoe gelukkig de mensen waren die overal op aarde thuis waren, en dat het geschenk van het ijzer dat de reizigers zijn volk hadden gegeven, niet zou worden vergeten. Hij sprak met haar over haar eigen situatie en zei dat haar een grote toekomst wachtte, net als haar kind. Daarna zakte hij in. Freydís waakte de hele nacht bij hem, maar 's ochtends was hij koud. Vervolgens keerde ze terug naar haar metgezellen en zei: 'Vooruit, dit is het moment om het vee in de *knarr* te laden.'

5. Cuba

Freydís droomde altijd alleen maar over verder naar het zuiden afzakken. Ze voeren weken langs de kusten, zodat ze aan boord gebrek hadden aan alles en alleen op visvangst en regenwater konden rekenen, maar waar het land ook geschikt leek, Freydís wilde nooit aanleggen, wat bij haar metgezellen eerst leidde tot nervositeit, vervolgens tot wantrouwen en ten slotte tot woede. Freydís zei tegen hen: 'Willen jullie je weer in levensgevaar bevinden? Willen jullie dat een Eenvoeter je buik doorboort met een pijl?' (Want zo was haar andere halfbroer gestorven, Thorvald, zoon van Erik, en ze wist dat ze zich die rampzalige gebeurtenis allemaal nog konden herinneren.) 'We zetten onze reis door tot aan het einde of we sterven op zee, als dat een gril van Njord is of als Hel dat wenst.' Maar niemand wist over welk einde Freydís sprak.

Ten slotte vonden ze land dat misschien een eiland was.

Freydís voelde dat ze het ongeduld van haar metgezellen niet langer in de hand kon houden en vond het goed om er aan te leggen.

De knarr voer een prachtige rivier op. Voor heel de kust waar de knarr langs voer tot aan een landingsplaats, zagen ze dat het water glashelder was.

Zo'n mooi land hadden ze nog nooit gezien. Vlak bij de rivier zag je niets anders dan groene bomen, elk met de bloemen en de vruchten van zijn soort. Het fruit had een heerlijke smaak. Er waren veel grote en kleine vogels die heel lieflijk zongen. De bladeren van de bomen waren zo groot dat men er huizen mee kon bedekken. De grond was helemaal vlak.

Freydís sprong aan land. Ze kwam bij de huizen waarvan ze dacht dat er vissers woonden, maar de bewoners maakten zich angstig uit de voeten. In een van de huizen vond ze een hond die niet blafte.

De Groenlanders laadden het vee uit en de Skraelingen kwamen, nieuwsgierig gemaakt door de paarden, weer tevoorschijn. Ze waren naakt en klein van stuk, maar goedgebouwd, hun huid was donker en hun haar zwart. Freydís kwam naar voren met het idee dat een zwangere vrouw hen toegeeflijk kon stemmen. Ze stelde een van hen voor op een paard te klimmen en liet hem het dorp rondrijden, terwijl ze naast hem liep met de teugel in haar hand. De Skraelingen waren er uiterst vrolijk en verrukt van. Ze boden hun gasten eten aan en ontvingen hen thuis. Ze boden hun ook opgerolde bladeren aan die ze in brand staken en naar hun mond brachten om de rook op te zuigen.

Toen vestigden Freydís en haar metgezellen zich hier en het dorp van de Skraelingen werd hun dorp. Ze bouwden hun huizen op dezelfde wijze als die van hun gastheren, rond en bedekt met stro. Ze bouwden ook een tempel met houten pi-

laren en balken om Thor te eren. De Skraelingen lieten hun zien hoe je het water uit de grote noten haalt die groeiden in de bomen met de grote bladeren, want dat was heerlijk water. Ze vertelden hun de namen van de dingen: de knapperige gerst heette in hun taal bijvoorbeeld *maïs*. Ze lieten zien hoe je slaapt in netten die tussen twee bomen waren gespannen en die ze *hangmatten* noemden. Het was het hele jaar door zo warm dat ze niet wisten wat sneeuw was.

En hier beviel Freydís van een dochter. Haar echtgenoot Thorvard behandelde Gudrid als zijn eigen kind en Freydís was erdoor geroerd. Ze begon Thorvard minder hard te beoordelen dan ze tot die tijd had gedaan.

De Skraelingen werden goede ruiters en leerden ijzer te smeden. De Groenlanders leerden de dieren te herkennen en boogschieten. Er waren schildpadden en allerlei soorten slangen en ook hagedissen met stenen schubben en een vooruitstekende kaak. In de lucht boven hen vlogen gieren met rode koppen.

De twee groepen konden het zo goed vinden dat er meer kinderen werden geboren. Sommigen hadden zwart, anderen blond of rood haar. Ze verstonden de twee talen van hun ouders.

Maar opnieuw werden er Skraelingen getroffen door de koorts en stierven. Omdat de Groenlanders werden gespaard, begrepen ze dat ze niets te vrezen hadden van de ziekte, maar die zelf hadden meegebracht. Ze begrepen dat zij de ziekte waren. De mannen uit het noorden maakten voor de doden graven waar ze runentekens in beitelden. Ze baden tot Thor en Odin. Desondanks bleven er Skraelingen ziek worden. De Groenlanders dachten dat al hun gastheren zouden omkomen als ze langer bleven, en dat zij alleen zouden overblijven. Ze hadden medelijden. Tegen hun zin besloten ze weer te vertrekken. Ze braken de tempel voor Thor af om hem mee te nemen,

maar lieten een paar beesten achter als afscheidsgeschenk voor de Skraelingen.

Na hun vertrek ging de koorts niet weg. De Skraelingen bleven doodgaan, tot ze bijna uitgestorven waren. De overlevenden verspreidden zich met hun beesten over de rest van het eiland.

6. Chichén Itzá

Over Freydís moet nu worden gezegd dat ze langs de kusten naar het westen voer met haar dochter Gudrid en haar echtgenoot Thorvard en hun metgezellen. Ze waren ervan op de hoogte dat het land dat ze achter zich lieten, wel degelijk een eiland was en Freydís wilde naar haar gewoonte koers zetten naar het zuiden. Maar haar metgezellen weigerden nog een dag verder te varen als ze niet wisten waar ze heen gingen, en daarom stelde Freydís voor de balken van de tempel van Thor in zee te gooien, zodat die hun de route konden wijzen die ze moesten volgen. Ze verklaarde dat ze van boord zouden gaan op de plek waar Thor de balken aan land zou laten spelen. Zodra de balken van de boot wegdreven, werden ze naar het land gestuwd dat het meest in het westen lag en ze leken zich niet zo langzaam te verplaatsen als de Groenlanders op de boot hadden verwacht. Vervolgens stak de zeewind op. Ze zeilden naar het westen langs de kaap van een eiland dat ze Vrouweiland noemden. Vervolgens bereikten ze een groot land waarvan ze dachten dat het het vasteland was en voeren een fjord binnen. Ze zagen dat hij eindeloos breed en lang was en aan beide zijden geflankeerd door heel hoge bergen. Freydís gaf deze fjord de naam van haar dochter. Daarna zochten ze de fjord verder af en ontdekten ze dat Thor in het noorden van de

baai met zijn balken land had bereikt op een in zee vooruitgeschoven voorgebergte.

Er was een vrij ondiepe rivier, die de knarr dankzij zijn geringe diepgang op kon varen. Ze voeren stroomopwaarts tot aan een dorp. Het was laat en omdat de zon al onderging, leidde Freyðís haar mensen naar de zandbanken op de andere oever. De volgende dag kwamen er Skraelingen in bootjes op hen af, ze brachten kippen met een rode kop voor hen mee en wat maïs, maar nauwelijks genoeg voor het middagmaal van een paar mannen, en zeiden dat ze dit voedsel moesten aanpakken en vertrekken. Maar nu wilden de Groenlanders blijven, omdat Thor hun deze plek had aangewezen. Toen kwamen de Skraelingen terug in oorlogskledij, bewapend met pijlen en bogen, lansen en schilden. De Groenlanders waren te vermoeid om te vluchten en verkozen het gevecht. Maar ze werden al snel overspoeld door golven Skraelingen, die tien van hen verwondden en hen allemaal gevangennamen.

Ze zouden hen ter plekke hebben afgeslacht als er zich onder hun ogen niet iets onverwachts had afgespeeld. Een van de Groenlanders, die te paard streed, viel van zijn ros, wat de Skraelingen bijzonder verschrikte, en ze schreeuwden van angst. Ze hadden in feite het idee dat man en paard één geheel vormden. Ze pleegden overleg, zetten vervolgens de Groenlanders op een rij en bonden hen aan elkaar vast om hen mee te nemen, evenals hun vee en hun wapens.

In een moordende hitte trokken ze door bossen en moerasen. De lucht was zo vochtig dat de mannen uit het noorden voor hun gevoel smolten als sneeuw in het vuur. Vervolgens kwamen ze bij een stad zoals ze nog nooit eerder hadden gezien. Er waren tempels van steen en piramides met meer dan één verdieping en standbeelden van krijgers in een zuilenrij, en ook indrukwekkende gebeeldhouwde slangenkoppen die

hen deden denken aan de boeg van een knarr of een langschip, met dit verschil dat deze slangen veren hadden.

Ze werden naar een arena gebracht in de vorm van een H, waar een balspel werd gespeeld. Er stonden twee ploegen tegenover elkaar, elk op hun helft van het terrein, die elkaar een grote bal toespeelden, gemaakt van een vreemd materiaal, tegelijk hard en elastisch, waardoor hij heel hoog opstuitte. Het doel, voor zover ze het begrepen, was om de bal naar het veld van de tegenstanders terug te spelen zonder de handen of de voeten te gebruiken, maar hem alleen met de heupen, de ellebogen, de knieën, de billen of de onderarmen in de lucht te houden. Op het snijpunt van de twee terreinhelften waren twee stenen ringen aan de muren van de kuil aangebracht, maar wat voor rol die speelden was de Groenlanders op dat moment niet duidelijk. Rijen banken stelden een groot publiek in staat de wedstrijd te volgen. Aan het eind van het spel offerde men bepaalde spelers door hun het hoofd af te slaan.

Twaalf Groenlanders, onder wie Freydís en haar echtgenoot Thorvard, werden in de kuil geworpen. Tegenover hen, aan de andere kant van het terrein, stonden hun tegenstanders, twaalf Skraelingen, alleen gekleed in knie- en elleboogbeschermers. De wedstrijd begon en de Groenlanders, die dit spel nooit eerder hadden gespeeld, zagen de bal in hun helft neervallen zonder hem terug te kunnen spelen, en als ze daar wel in slaagden, begingen ze fouten door zich niet te houden aan de regels van een spel waar ze niets van afwisten. Naarmate ze verloren, kreeg de angst hen in zijn greep, want ze begrepen dat ze in het geval van een nederlaag zouden worden geofferd. Maar opeens raakte de bal een van de stenen ringen zonder er echter doorheen te gaan, wat gemompel teweegbracht in het publiek. Daarom spoorde Freydís haar medespelers aan op de ring te mikken. En het was Thorvard, haar echtgenoot, die een

zeer gelukkig schot wist te lossen vanuit de knie, zodat de bal de lucht in ging, een grote cirkelboog beschreef en onder uitzinnige bijvalsbetuigingen van het publiek door de ring heen zeilde. Meteen daarna stopte het spel en werden de Groenlanders tot winnaar verklaard. De aanvoerder van de tegenstanders werd onthoofd. Maar de Groenlanders wisten niet dat in bepaalde uitzonderlijke gevallen de beste speler van de winnende ploeg ook werd geëxecuteerd, wat hij als een grote eer moest beschouwen. Zo werd het hoofd van Thorvard, echtgenoot van Freydís, afgeslagen onder de ogen van zijn vrouw en zijn pleegdochter Gudrid, die hilde in de armen van haar moeder. Vervolgens zei Freydís tegen haar metgezellen: ‘We zijn overgeleverd aan de willekeur van Skraelingen die wreder zijn dan trollen en als we willen overleven, moeten we proberen bij hen in de gunst te komen door alles te doen wat ze van ons verlangen.’ Vervolgens droeg ze een *visa* voor:

*Zie, ik heb vernomen dat in het zuiden
Thorvard zijn einde op aarde heeft gevonden
Wreed is de norn voor mij, te vroeg heeft Odin
Verkoren de beschermer van de messen.*

En zoals haar zang zich tot grote verbazing van de Skraelingen in de hemel verhief, zo stortte hij uiteindelijk neer als een pijl:

*Denk niet dat ik razend ben
Ik wacht een betere gelegenheid.*

Met grote plechtigheid werd Thorwards lichaam in een meer op de bodem van een afgrond gegooid. De andere Groenlanders werden gespaard, maar werden in eerste instantie als slaven behandeld. Sommigen werkten in de bovengrondse zout-

mijnen of verbouwden katoen, de stof die de Zweden vroeger uit Miklagard hadden meegenomen, en dit waren de zwaarste taken. Anderen werkten als bedienden of waren aangesteld bij rituele plechtigheden ter ere van de talloze goden van de Skraelingen, van wie Kukulcan, de gevederde slang, en Chaac, de regengod, de belangrijkste waren.

Op een dag liep Freydís naar het beeld van een liggende man, steunend op zijn ellebogen, met opgetrokken knieën en een kroon op zijn hoofd, dat een kwartslag gedraaid was. De Skraelingse *jarl* bij wie ze in dienst was geplaatst, legde haar met tekens uit dat het Chaac was, de regengod. Toen ging ze een hamer halen en legde die op de buik van het standbeeld. Ze zei tegen de jarl dat ze deze god wel kende onder zijn naam Thor. Een paar dagen later brak er een hevig onweer los boven de stad. In het land kwam er een eind aan een lange periode van droogte.

Een andere keer vermaakte Gudrid, Freydís' dochter, zich met een Skraelings speeltje met wielmpjes. Freydís verbaasde zich erover dat de Skraelingen behalve dit speeltje geen wagens hadden en ook geen ploeg. Maar zij zagen het belang niet in van zulke grote vervoermiddelen, te zwaar om door mensenhand te worden getrokken of geduwd. Dus vroeg Freydís haar metgezellen een wagen te bouwen en een merrie te halen, die ze liet inspannen. De Skraelingen waren erg tevreden met die uitvinding, maar ze waren het nog meer toen ze te weten waren gekomen dat een kar met een ploegijzer eraan en getrokken door een paard of een os een enorme hulp kon zijn bij het ploegen en het uitbreiden van de katoencultuur. Zo droeg Freydís bij aan de voorspoed van de stad, want die kon haar katoen ruilen met buursteden tegen maïs en edelstenen.

Als bewijs van erkentelijkheid verleenden ze Freydís en haar metgezellen het recht om chocola te drinken, een schuimende

drank waar ze veel waarde aan hechtten, maar die Freydís bitter vond.

Zo waren de Groenlanders niet langer slaven, maar werden ze behandeld als gasten. Ze kregen toestemming om de balspelen bij te wonen en deel te nemen aan de plechtigheden rond de heilige putten. De Skraelingen leerden hun de wetenschap van de sterren en de grondbeginselen van hun schrift, met tekeningen die leken op runen, maar veel fijner bewerkt.

Een tijdlang konden ze geloven dat Hel, de dochter van Loki, hen eindelijk was vergeten. Maar zo verstrooid was ze toch niet. De eerste Skraelingen werden ziek. Men liet hen veel chocola drinken, maar uiteindelijk stierven ze. Freydís wist dat ze over niet al te lange tijd zouden vermoeden dat de vreemdelingen de ziekte hadden meegebracht. Haastig organiseerde ze de vlucht van de groep. Tijdens een maanloze nacht verlieten ze met medeneming van hun vee de stad en volgden de kustweg om hun schip terug te vinden. De merrie die voor de ploeg had gelopen, was drachtig en vertraagde hun vlucht, maar ze wilden haar niet achterlaten. Toen het ochtend werd, hoorden ze geschreeuw in de stad en wisten ze dat de Skraelingen de achtervolging inzetten. Ze versnelden hun pas zoveel ze konden. De knarr lag te wachten waar ze hem hadden achtergelaten.

Maar de Skraelingen van het naburige dorp hadden hun terugkeer opgemerkt en wilden hen per se tegenhouden, dus de Groenlanders gingen zo snel mogelijk aan boord. De drachtige merrie was echter achteropgeraakt en toen iedereen op het schip was, ontbrak alleen zij nog, moeizaam lopend over het strand. Daar verschenen de Skraelingen al en zetten haar al oorlogskreten slakend achterna. De Groenlanders spoorden haar met aanmoedigingen aan, want zelfs al was ze uitgeput, ze hoefde nog maar een paar stappen te zetten om de loopplank te bereiken. Maar de knarr, die tot het laatste moment